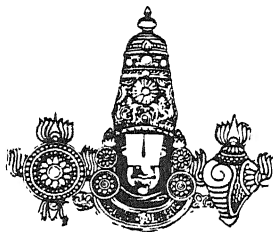

నత పత్రము

46193

కవిపాదుషా
ప్రవ్వడ శేషగిరిరెవు

శేతో పీఠోద్ము

కవిపాదుషా
పువ్వాడ శేషగిరిరావు

మూల్యము:- ఇరువది రూపాయలు

విజయదశమి 1997

వేయి ప్రతులు

ప్రతులకు:-

పువ్వాడ పద్మావతి

2-8, చైతన్యపురి,

హైదరాబాదు - 500 060

ఈ గ్రంథమువ్రాసిన ఆర్థిక సహాయమున కంగీకరించిన

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము వారికి కృతజ్ఞతాంజలి

ముద్రణ:

విప్ల ప్రింటర్స్ (ప్రై) లిమిటెడ్

నల్లకుంట, హైదరాబాదు-44.

ఫోన్: 7636242

‘కవిపాదుషా’ గురించి . . . .

“ప్రసిద్ధులయిన నవ్య కవులలో శ్రీ పువ్వాడ శేషగిరిరావు గారొకరు. పలుకులు మెత్తనివైనా పలుకుబడి మహాతీవ్రమైనది. పద్య రచనలో మంచి పనివాడు. ఆయన కావ్య పఠనం చేస్తుంటే కవి, గాయకుడు, నటుడూ కలిసి మన మీద కుట్ర పన్నుతున్నారా అనిపిస్తుంది. అనుకుంటూనే వలలో పడిపోతాం”

- ఆకాశవాణి

“ఈ శతాబ్దపు తొలిపాదంలో ప్రసిద్ధిలోనికి వచ్చిన నవ్యులలో ఎన్నదగిన ప్రతిభావంతుడు. పలుకులు మెత్తనివైనా పలుకుబడి మహాతీవ్రమైనది. కావ్యరంగాన్ని కదనరంగంగా చేసుకుని విజయలక్ష్మిని చేపట్టి ‘కవిపాదుషా’ అనిపించుకున్నారు. వీర రసాన్ని పోషించడంలోనూ, దేశికవిత చెప్పడంలోనూ ప్రతిభావంతులు. గోవత్సము, ఏరువాక, దారా మున్నగు కావ్యాలు రచించారు.”

- కలకత్తా ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు

“పువ్వాడ వారు తెలుగుసాహితీ లోకంలో ఒక క్రొత్త దివ్య చేతబట్టి, ఆ వెలుగు పయనించిన, పయనిస్తూన్న కవిపుంగవులు. వీరి రచనల్లో భావశబలతను మించిన భావోద్రేకం, కవితాపస్తువును మించిన కరుణావేదం, ఛందస్సును మించిన భావబంధురత గోచరిస్తాయి. వీరు చాలా కావ్యాలు, నవలలు, నాటకాలు వ్రాశారు. సారస్వత విషయాల మీద అనేక విమర్శనా వ్యాసాలు వ్రాశారు. శతపత్రం, తాజుమహల్, దారా, పాలవెల్లి, మొదలైన కమ్మని కావ్యాలు వీరి కలం నుంచి వెలువడ్డాయి. వీరువాక, ఔరా!, ఎవరు? ఆంధ్రతేజం మొదలైన గద్య కావ్యాలు ప్రచురించారు. దుర్గాదాసు, ఢిల్లీ దర్బారు, నాటకాలు వ్రాశారు. రేడియోలో వీరి రచనలు చాలా వెలువడ్డాయి. 1958 లో రిపబ్లిక్ మహోత్సవాలలో ఢిల్లీ రేడియో కేంద్రంలో ఏర్పాటు చేసిన కవినమ్మేళనానికి శేషగిరిరావు గారు ఆహ్వానింపబడ్డారు. వీరికి ‘కవిపాదుషా’ బిరుదునిచ్చి గౌరవించి దాంధ్రదేశం. పద్యపఠనంలో వీరిదొక ప్రత్యేక ఫక్కి, క్షేత్రయ్య గారి జన్మస్థానమైన ‘మొవ్వ’ వీరి జన్మస్థానం.

- తెలుగు కలాలు

(ఆంధ్రప్రభ - సచిత్ర వారపత్రిక)

WHO'S WHO

(From 'Times of India – Year Book')

Puvvada Seshagiri Rao, Kavipadusha, poet, scholar, and writer of Andhra. Born in Movva. 1906. Is an educationist of high repute; addressed, and presided over numerous literary and cultural meetings all over India; also a broadcaster; participated in the National Symposium of Poets inaugurated by President Rajendra Prasad on the Republic Day 1958 ; Member, Advisory Panel Anglo-Intra-Indian-Multi-lingual Dictionary, Director, Dramatic Association; strives for communal harmony.

Publications: Kavyas, novels, plays and essays.

Poems : Satapatram ; Govatsam ; Tajmahal ; Dara ; Palavelli.. Prescribed as Text books of Modern Poetry for Degree Examinations in Andhra , Madras and Utkal Universities.

Prose : Eruvaka ; Aura ; Evaru ; Andhra Tejam ; Parasuramudu ; Madhukalasam

Plays: Durgadas ; Delhidurbar ; Tissaparishkaram ; Prithviputri ; pranarakshana ; Pratapa Rudrama Devi ; Sahapankti ; Silpakavyam ; Totrupatu ; Lakshmi Swayamvaram , Nandanar etc.

Ballad : Raktatarpanam.

Address: Bhaskarapuram, Machilipatnam (A.P.).

శత పత్రము

ఇది పద్యగ్రంథము. ఇది ప్రధానంగా తిరుపతి వేంకటేశు నుద్దేశించి వ్రాయటం జరిగింది. చాలా వరకు పద్యాలు 'తిర్పతి వేంకటేశ్వరా' లేదా 'వేంకటేశ్వరవిలాస' మకుటంతోనే ముగించటం జరిగింది. జిజ్ఞాస, అర్చన, సమీక్ష, అవేక్ష, పరీక్ష, వివక్ష, దిద్దుక్ష ఆరోహణాక్రమంలో రచయిత వేంకటేశ్వరనకు శతపత్రం సమర్పించుకున్నారు. . . . .

పాదపూజాగురుస్తుతులతో కవి వేంకటేశ్వరుని యందు తమకు గల భక్తి ప్రపత్తులనూ గురుభావాన్ని సువ్యక్తం చేసుకున్నారు. శ్రీపువ్వాడ కవిత తేనెలోలుకుతూ ఉంటుంది. భావగర్భితమైన రచన, ఉదాత్త భావోద్రేకాన్ని కలిగించే పదజాలం, భక్తిభావాన్ని ప్రేరేపించే రచన...

అడుగడుగునా భక్తి భావం ఉట్టిపడుతుంది. జిజ్ఞాస వ్యక్తమవుతుంది. ఆవేదన ద్యోతకమవుతుంది. కవికి వేంకటేశ్వరుని మీద గల అవ్యాజభక్తి ప్రపత్తి ప్రతిపదంలో సుబోధకమవుతుంది. ఆధ్యాత్మికవిద్యయం దాసక్తి గలవారు మనసారా చదివి ఆనందించగల ఉత్తమోత్తమమైన గ్రంథమిది.

పూవుపాడలౌ పాత్తులలో మరందములు పొంగునిరంతము-అన్న కవి వాక్కు అక్షరాలా యదార్థమన్న విషయం 'శతపత్రము' చదివిన ప్రతి పాఠకునికి స్ఫురించకపోదు. భక్తిపూర్వకమైన ఇట్టి రచనలు ఎన్నైనా అవసరం.

- ఆకాశవాణి, విజయవాడ

28-11-1959

సూచి

	పుట
1. పాదపూజ	1
2. గురుస్తుతి	3
3. సుప్రభాతము	5

ఆరోహణము

1. జిజ్ఞాస	13
2. అర్చన	19
3. సమీక్ష	27
4. అవేక్ష	31
5. పరీక్ష	37
6. వివక్ష	41
7. దిద్యక్ష	47

కాశీ సారము 50

కాశీ శతకము

చిత్తరళాయమాననిజచిత్తసరోజదళాంతరేఖ ల
ష్టోత్తరమౌ శతమ్ము పదయుగ్మపుఁ బొత్తులుచేసె నీకు, నీ
చిత్తము వానిభాగ్యమని శేషగిరీశుఁడు; పూవువాడ లౌ
పాత్తులలో మరందములు పొంగు నిరంతము వేంకటేశ్వరా !

ఓమ్

శ్రీ త పిత్రము

పా ద పూ జ

శ్రీమత్తిర్పతివేంకటాద్రిమకుటశ్రీరత్నరింఛోళికా
ధామా ! రక్షణకంకణాభయదముద్రాభద్రహస్తద్వయా
స్థేమా ! భీషణశంఖచక్రయుగళీదివ్యాంగుళీసీమ ! రా !
ఓమన్ రా ! కరుణింపురా ! ప్రణుతిరా ! ఓం వేంకటాద్రిశ్వరా !

శ్రీమద్దేవకిరీటచుంబితనిజశ్రీపాదమంజీర ! మం
గామాంజిష్ఠపదాబ్జనూపురనమన్మాణిక్యకోటీర ! మా
ప్రేమారామమధూళికామృగమదశ్రీగంధశృంగార ! రా !
ఓమన్ రా ! కరుణింపురా ! ప్రణుతిరా ! ఓం వేంకటాద్రిశ్వరా !

శ్రీమన్నీల విహాయసస్థగనచాంద్రీభూతతారావళీ
సీమామధ్యశరత్సుధాకర ! సమీచీనప్రసూనప్రభా
దామారామనిరంతమాధవజగత్సమ్మోహనాకార ! రా !
ఓమన్ రా ! కరుణింపురా ! ప్రణుతిరా ! ఓం వేంకటాద్రిశ్వరా !

స్వర్గం గాలహరీపయస్సుకవితాస్వారస్యపారమ్యముల్
స్వర్గద్వారకవాటభేదనచణస్త్వైరప్రభారమ్యముల్
సర్గానర్గళలోకపాలనకళాసంస్కారసంభారసం
సర్గంబుల్ గద త్వత్కృతీశమహిమల్ మద్వేంకటాద్రీశ్వరా !

కవి ననుకోఁగ సిగ్గగునుగా ! కల మాడునె నీవులేక ? యి
క్కవితయ నీవు, నీవ కవిగా, పతి వీవగదా, మ టేనో? నీ
కవితను నీ కొసంగు మొనగాడ, నిదే శతకమ్ముగొమ్ము మ
ద్భవశతకమ్ము డుల్చుకొనెదన్ పరమేశ్వర ! వేంకటేశ్వరా !

కవికృతిభర్తృకీర్తు లొకకల్పమె నిల్చుఁ ద్రిమూర్తితత్త్వమీ
వవు శతకమ్ము సుమ్మిది శతాధిక కల్పము లెన్ని చూచునో !
రవిశశితారకాగ్రహపరంపర లెన్నిటి లెక్క పెట్టునో !
కవి కృతులుం గృతుల్ పతి జగత్కృతియైనను వేంకటేశ్వరా !

వరములు వాడుకోజనని భక్తుఁడనై నిజశక్తి వమ్ముగా
జరపితి, మత్స్యతీశ్వరుని జాలిన కానుకఁ దన్నవైతి సం
సరణపయోధిసంతరణశక్తి కొఱంపడి, సుప్రభాత సుం
దర శతపత్ర మిద్ది చరణంబుల నుంతును వేంకటేశ్వరా !

గురు స్తుతి

నమోస్తు దేవాయ గురుత్తమాయ
నమోస్తు భద్రాయ నిరంజనాయ
నమోస్తు సిద్ధాయ పరాత్పరాయ
నమోస్తు ధుండాగురవే నమోస్తు.

గురుఁడు లభించుఁ దా వెదకికొన్న లభించునె? తత్త్వమిచ్చు త
ద్గురుఁడె గురుం డనన్యఫలదుం డతఁడబ్బె, నఖండభద్రసం
భరితముదశ్రుగండతలమండితుఁడైతి ననర్హదేశికో
త్తరదరహాసవాఙ్మధురధారలఁ జొక్కితి వేంకటేశ్వరా !

చిటుతల నొక్క కేల నొకచేతను దంబుర కాళ్ల మువ్వలున్
శిరమునఁ గుచ్చుపాగ కటిసీమను దట్టి యురమ్మునందుఁ బూ
సరములు మేన నంగరఖ చాదువిబూది నొసంటఁ దాల్చి మం
దరగిరివోలె చక్రిభజనత్పరమాణుఁడు తోఁచె నీశ్వరా !

అంతేవాసులుగొల్ప మ్రోవబహువాద్యమ్ముల్ హరేరామ'నా
దాంతర్యామి గురుండు చక్రిభజనవ్యాసంగియై కాల్పడన్
వింతల్వత్సరపూర్ణయాత్రలను సేవించున్, ప్రభాతమ్ము భా
ష్యాంతమ్ముల్ శ్రుతిపాఠముల్ కఱపునారా ! వేంకటాద్రిశ్వరా !

తీర్థములన్ని మెట్టి చవిదేఱిన పాదముతీర్థ మబ్బె నే
దీర్థము మెట్టనేలోక ? శ్రుతిస్మృతిమూర్తి లభించె నింక వే
దార్థము ముట్టనేల ? పురుషార్థతురీయకరావలంబి లో
నర్థము కాఁగ నాకుఁ బరమార్థము వేఱయ ? వేంకటేశ్వరా !

వేదము మూర్తిమంతమయివెల్లెనొ కన్మిఱుమిట్లుగొల్పి ? శ్రీ
పాదము ఘల్లుఘల్లుమన ద్వారము మెట్టిరో రామచంద్రు ? లీ
మాదుగృహమ్ము పావనము మద్గరుపాదులువచ్చి యచ్చపా
దోదకమిచ్చి రిందు, జని యుండునె మాకింక వేంకటేశ్వరా !

గురుచరణారవిందసుధ క్రోలేడి కూటజడుండు తద్దృఙ్గాడౌ
గురపదసేవ చేకూఱని కోవిదుఁ డజ్ఞాఁడు, తద్గరు ప్రభా
భరమున మన్మనోలఘిమపాసెఁ గృతార్థుని సల్పుమింక సం
సరణమహాద్దీనంతరణసంజ్ఞను జూపుమ ! వేంకటేశ్వరా !

సు ప్ర భా త ము

(అనువాదము)

లెమ్ము రామచంద్ర ! లే నరశార్దూల !
సుప్రభాతసుప్రసూత సంధ్య
కల్యములను దీర్చుఁ గౌసల్యసుప్రజ !
మేలుకోవె ! శేష శైలవాస !

లెమ్ము లేలెమ్ము గోవింద ! లెమ్ము గరుడ
వాహనా ! లెమ్ము కమలామనోహరాంగ !
ముజ్జగమ్ముల మంగళమ్ములు ఘటింపు
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

శ్రీజగన్నాథ ! హర్యురశ్రీమనోజ్ఞ !
శ్రీతజనప్రియదాత్రి ! దివ్యతమమూర్తి !
శ్రీమహారాజ్ఞి ! వేంకటస్వామిగృహిణి !
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

కమలలోచన ! చంద్రముఖప్రసన్న !
శివవిధీంద్రసతీసమర్చితపదాబ్జ !
వృషగిరీంద్రప్రియా ! దయామృదులహృదయ !
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

అత్రిముఖసప్తఋషులు సంధ్యలను వార్చి
అమలపదయుగ మర్చింప నమరసింధు
కమలములు తెచ్చి యార్తులై కాచుకొనిరి
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

ఆచతుఃపంచషణ్ముఖు లమరవరులు
ప్రస్తుతింతురు శ్రీత్రివిక్రమచరిత్ర
బ్రహ్మ వాసరశుద్ధిమంత్రము పఠించు
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

దరహాసితవారిజోత్కరసరసనారి
కేళిపూగద్రుమమనోజ్ఞపాలికాది
సౌరభవహుండు పట్టు వింజామరలను
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

కనకపంజరశుకపాళి కనులువిప్పి
మెసవ మిగిలిన కదళికారసవిశిష్ట
పాయస మ్మాని మేల్కొల్పు వల్లవేయు
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

మధురనిస్వనతంత్రికామహతి మీటి
యంగుళీచారమృగాషాసమాన
హరికథావళి నారదుఁ డాలపించు
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

మధురసావిష్టరుంకారమధురగీతు
లామతింపగ నిందిందిరాళి యోలి
సవిధసరసీజగర్భవాసమ్ము విడిచె
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

గొల్లపడుచులు దధి చిల్కుకొనెడి మ్రోత
లెల్లవ్రేపల్లె మ్రోగఁ, గవ్వించు కొనియె
రోదసీకుంభదధికుంభరోషకలులు
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

పద్మపతిమిత్రశతపత్రబంభరాళి
కువలయశ్రీ నిజాంగలక్ష్మల హరింప
నెత్తె భేరీనినాదయుంకృతుల దాడి
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

శ్రీనిధి ! యభీష్టవరద ! శ్రీ శ్రీనివాస !
లోకబంధు ! జగద్దయాత్మైకసింధు !
శ్రీగృహాత్మభుజాంతరసిద్ధమూర్తి !
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

హరవిరించిననందను లాష్టవించి
స్వామిపుష్కరిణీన్, ద్వారసేమ నిల్చి
వేత్రహతశీర్షులై శుభావిష్టులైరి
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

వృషభశిఖరియు వృషగిరి వేంకటాద్రి
గరుడనగము నారాయణాగమ్ము శేష
శైల మాదిగ నీనివాసమ్ము పేళ్ళు
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

ఆనతనిజోత్తమాంగబద్ధాంజలులయి
శ్రీమహేశేంద్రవహ్నివరేతరాట్రు
చేతసానిలధనదు లాసింతు సేవ
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

విహగ రాజ మృగాధిప ద్విరదరాజ
నాగరాజ హయాధిపుల్ సాగినారు
స్వాధికారమహత్వాదికార్థు లగుచు
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

సూర్యశశికుజబుధగురుశుక్రసౌరి
రాహుకేతువు లమరధూర్వహులు నీకు
దాసచరమావధికదాసదాసు లరుగొ !
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

తలలఁ దృత్వాదరజమును దాల్చువారు
స్వర్గ మపవర్గమును గోరు వలను చనక
ఆకులితచిత్తులైరి కల్పాగమార్తి
సుప్రభాతము శేషగిరి ప్రసన్న !

దవులఁ ద్వద్గోపురాగ్రముల్ తవులు చూపు
గములు స్వర్గాపవర్గపారములు కొలుప
మర్త్యలోకజనమ్ము నిన్ మఱగి నిలిచె
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

శ్రీమహీపతి ! సద్దయామృతపయోధి !
దేవ దేవ ! జగచ్చరణ్యావతార !
ఆది శేషపతంగసమర్చి తాంఘ్రి !
సుప్రభాతము శేషగిరిప్రసన్న !

వారిజోదర ! దీనరక్షణపారిజాత ! జనార్దనా !
పూరుషోత్తమ ! చక్రపాణిరో ! భూరివత్సకలాంచనా !
శ్రీరమాధవ ! వాసుదేవ ! హరీ ! వికుంఠనివాస ! పు
ఢ్ధీరమాప్రియ ! సుప్రభాతము వేంకటాధిప ! మేలుకో !

మనసిజాహమికాహరాప్రతిమానమూర్తిమనోహరా !
ప్రణయినీస్తనపద్మకోరకరమ్యలోలదృగంతరా !
ఘనశుభంకరశీలసద్గుణకాంతకీర్తిదిగంతరా !
వినతిగైకొను సుప్రభాతము వేంకటాధిప మేలుకో !

మీనకూర్మకోలమృగరాజముఖవర్తి
రామరామరామరామకృష్ణ
కల్కిరూపధారి ! కదలిరా ! మేలుకో !
మేలుకోవె శేష శైలవాస !

హృష్టవైదికాళి యేలాఫలలవంగ
ఘనసుగంధదివ్యగాంగవారి
పూర్ణకనకకలశములఁ బూని నిలిచిరి,
మేలుకోవె శేష శైలవాస !

భానుఁ డుదయమందెఁ బద్మముల్ వికసించె
విహగరుతులు దెసలఁ బిక్కటిల్లె
మంగళార్థపరమమతులు శ్రీవైష్ణవుల్
మేలుకోవె శేష శైలవాస !

అజుఁడు సురమహర్షు లాసనందనయోగు
లతులమంగళార్థహస్తలగుచు
ధామమందు నిలిచి రామతింపఁగ నీకు
మేలుకోవె ! శేష శైలవాస !

శ్రీనివాస ! నిరుపమానగుణాంభోధి !
వేదవేద్య ! ఆత్మవిభవభక్త
భోగ్య ! భవపయోధిపూరసేతుస్వామి
మేలుకోవె ! శేష శైలవాస !

వృషగిరీశమహిమ మీ శుశ్రభాతము
ప్రతిదినమ్ము వేకువనె స్మరించి
పఠనసల్పు నరుల ప్రజ్ఞలు పరమార్థ
సులభసుముఖ లగును సూర్య స్వస్తి.

జిజ్ఞాస

కలియుగమందు వేంకన జగత్పభువన్నను నమ్మరేమి? యు
జ్జ్వలమహిమాధురంధరభవత్పదయుగ్మరవిప్రభాశిఖా
జ్వలనము చూడనోడి తలవాల్చి కరమ్ములుమోడ్చనోడి వెన్
దలఁగుదు రంతెకాని నిను నమ్మమియుండునె వేంకటేశ్వరా !

ఎడఁజనిరేని దూరమగుటేకద సర్వము ! తృత్యపానటత్
జలధితరంగమజ్జన మజస్రము దూరము, ముక్తీలక్ష్మీయున్
వెలలు సుదూరమై, యిహమువీఁగి పరం బఱ నేమిసేతు రీ
వెడగులు ? భక్తపోషణగవేషణతత్పర ! వేంకటేశ్వరా !

నిను శంకించి శరించి నిల్చినను గన్పింతీవు నిష్ఠాగరి
ఘ్నన, కుతాహవిభుత్వమంత్రమహిమాశుద్ధాంతరంగమ్మునన్
గనగాలేక దివాంధమై నిలుచు జిజ్ఞాసావిహీనుండు నిన్
గనునే ! వేంకటనాయకా ! బుధమనఃకల్పప్రసూనాత్మకా !

భావభవాంగసౌష్ఠవము భాస్కరరుక్మరివేషపుంజముల్
ప్రావుగఁబుట్టుబిడ్డతఱిఁ బొల్పుఱి జీవముతక్కి గడ్డయై
పోవఁగనేల నేలఁబడి ? పుత్రుఁడుకాఁదగు పిండమొండు తా
జీవిగఁబుట్టుటేల ? మతిసేయర యజ్ఞాలు వేంకటేశ్వరా !

ముక్కుకనుల్ చెవుల్ రసన పొందికతక్కువు, జీవుఁడొండె తాఁ
దక్కినతొనె సర్వమును దక్కును కర్మలఁ, ద్వక్కు కంపునం
జిక్కు, మృతిక్రమమ్ము నినుఁ జెప్ప గణింపర యజ్ఞలిద్ది, నిన్
దక్కి ప్రతిక్రియన్ సలుపుతదజ్ఞుడెవండయ ? వేంకటేశ్వరా !

పుట్టువు చావు గుట్టు దెలుపుంగద ! నిత్యము చావుపుట్టువుల్
కట్టును కంట, వేఱొకటి గానము, కన్నడు నిత్యసత్యమున్
నెట్టి వితర్కముల్ బలియ నేతి' పథమ్ములు పట్టనేల ? నీ
గుట్టున బత్తిపెంచి నిను గొల్చుటయొప్పుదె ? వేంకటేశ్వరా !

నాది కరద్యయమ్ము చరణద్యయినాది మనస్సునాది - యీ
నాదియటన్న తత్పురుషనామ మదేదయ ? అట్టె పంచభూ
తాదులు సర్వపంకజభవాండము లంగము, లంగియుండదే ?
ఏదది నీవుగాక ? పరమేశ్వర ? తిర్పతివేంకటేశ్వరా !

పూవుందక్కెవ ? రందు బొడ్డడుగునం బొంగారు మారందపుం
 బ్రోవెవ్వరు ? దిగంతమోహనసుమామోదమ్ముతానెవ్వ ? రా
 తావుల్ పిల్వగ టేకుకందక మరందం బాను పుష్పంధయం
 బేవా రీవువినాగ ? ఈ ప్రకృతిలోనే చూతు ని స్తీశ్వరా !

‘ఉన్నాడా మఱిలేడ యెందుగననై యున్నాడ దేరూపువాఁ
 డెన్నం దద్గుణమేమి యీ ప్రకృతి తానేయాన వేటా మఱే
 నన్నందానననొక్కటా’ యనుచు సర్వాయుష్యముంబుచ్చుచో
 నెన్నండయ్య నినున్ భజించుటలునిన్నీక్షించుటల్ మత్త్రభూ !

ఉన్నావంచు భజింప నీవు తుది లేకున్నం బ్రమాదంబులే
 దన్నా ! లేవని కర్ణముల్ విడిచి వర్జ్యముల్ నరుం డెన్నినన్
 ఖిన్నుండౌదుదనీవయున్న యెడ ముంగేల్ కాల నాకుల్ వృధౌ
 నన్నా ! ‘అస్తి’ యటన్నజీవించెడఁడన్నా ! వేంకటాద్రిశ్వరా !

జీవిత మొక్కయాట, గ్రహజీవులు పావులు, నిళ్లు గళ్లు, నీ
 త్రోవలెయెత్తు, లాశలెదఁదూఁగెడియాశలు, జాతమృత్యువుల్
 పావులరాకపోక, లిల పట్టిక, కల్పమె యాటకట్టు, లో
 కావనశక్తి పూరుషులె యాలుమగల్గద ! వేంకటేశ్వరా !

విచలజ్జగద్యంత్రవృత్తి, వృత్తికి శక్తి,
శక్తి నియంతృకశక్తి, యేది ?
పంచభూతక్రియాబలము, తత్ఫలము, తత్
ఫలదాయి, యొక్కడై నిలుచు నేది ?
సృష్టిస్థితిలయాత్మశీలమ్ము, తచ్చీల
మూలమ్ము, మూలాలవాల మేది ?
ప్రకృతిపూరుషబంధపరిణామ, మప్పర
మార్గతత్త్వమ్ము, తత్త్వార్థ మేది ?

అదియొ ? యామెయొ ? యతఁడొ ? యాద్యంతరహిత
వర్తియగునద్ది సంకల్పమూర్తి నాకు
ముగ్ధమోహనసుందరమూర్తి యదియ
తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వర విలాస !

వేదపేదాంగాదివిజ్ఞానపాథోధి

నిన్ను గాదని యిందు నిలువఁగలడె ?

జపతపోనిష్ఠా ప్రచండమండితమూర్తి

నిన్ను గాదని యిందు నిలువఁగలడె ?

యజ్ఞయాగక్రియాహంకారవశవర్తి

నిన్ను గాదని యిందు నిలువఁగలడె ?

పాంచభౌతికశక్తి పరివేషభుజకీర్తి

నిన్ను గాదని యిందు నిలువఁగలడె ?

నిన్ను గాదని భువనముల్ నిలువఁగలవె ?

హరవిరించినారదపురందరసనంద

నాళి సేవితపాదపద్మాంబురాళి !

తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వర విలాస !

భూర్భువస్సువరగ్రములు పట్టి లోగుట్టు
లెఱిగి నీయింటిప ట్టెఱుగ నరిది
వసుధాప్రభానిలవ్యవకాశపంచక
మొఱిగి నీయింటిప ట్టెఱుగ నరిది
సచరాచరగ్రహశక్తి సామర్థ్యమ్ము
లెఱిగి నీయింటిప ట్టెఱుగ నరిది
పృథులశాస్త్రపురాణవృత్తమ్ము వ్యాసార్థ
మొఱిగి నీయింటిప ట్టెఱుగ నరిది

ఇట్టి యలుపున కిలువేల్పు వెట్టు లయితి ?
శక్తి యెంచక భక్తి కె ముక్తియిడుదు
భక్తి కొఱవడ్డ శక్తులఁ బరిభవించి
తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

అర్చన

మందారకుందారవిందనాగాశోక
తైలముల్ మేన మర్దనముసేసి
కస్తూరికాగురుఘనసారపంకముల్
నలుగిడి వెలలించి పలుకురాల్చి
గొజ్జగ పన్నీట మజ్జన మాడించి
యొడలెల్ల వెన్నెల మడుగులొత్తి
పునుగుజవ్వాదుల పొగలలోఁ గొనగోళ్ళఁ
గురు లార్చి క్రొవ్విరిసరులు చెరివి

ఆత్మమందిరనందనోద్యానసీమ
కోర్కెదగఁ దానమాడించుకొందు నిన్ను
ముగ్ధమోహనసుందరమూర్తి యేది?
తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

సాంకవమృగమదచందనాగురులేప
ములు మేన సవసవ నలఁది యలఁది
బృందావనవసంతమందానిలమ్ములు
పిడిచిన పుప్పొడు లొడల నద్ది
పీతాంబరముగట్టి పింజెలసరిగించు
చీనాంశుకము కటిసీమఁ జాట్టి
పూర్ణేందుఘనసారపుండ్రమధ్యంబునఁ
గుంకుమపువ్వుతేకు కుస్తరించి

ఆత్మమందిరనందనోద్యానసేమ
కోర్కిదగదీఱఁ గైసేసికొందు నిన్ను
ముగ్ధమోహనసుందరమూర్తి యేది?
తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

మరతకమాణ్యమణిహేమకింకణీ

క్వణితనూపురములు కాళ్ల దొడిగి

వజ్రవైదూర్యనిర్వహితాంగదలస

త్యేయూరతతి భుజాంకిత మొనర్చి

హరినీలపద్మరాగాభిశోభితములౌ

దండకడమ్మ లొందగ నమర్చి

లలిత ప్రవాళాచ్చలసితమౌక్తికహార

ములు కంఠలంబితములు పొనర్చి

ఆత్మమందిరనందనోద్ధానసేమ

కోర్కిదగదీఱఁ గైసేసికొందు నిన్ను

ముగ్ధమోహనసుందరమూర్తి యేది?

తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

కలధౌతపదయుగవలయముల్ తలఁదాల్చి
యమరదుర్లభసౌఖ్య మవఘళింతు
తరళలోచనపద్మదళగళన్మధుధుని
చూపుకోపుల ద్రావి చూఱఁగొందు
నీలమేఘచ్ఛాయ లేలు ప్రన్ననిమేన
మనసుతో వీచోపులను ఘటించు
కౌస్తుభమణిఘృణికమ్రవక్షస్థలీ
జ్యోత్స్నలో విహరించి చొక్కి నిలుతు

ఆత్మమందిరనందనోద్యానసీమ
కోర్కెదగదీఱ సేవించుకొందు నిన్ను
ముగ్ధమోహనసుందరమూర్తి యేది?
తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

పూవుల్దండలుగ్రుచ్చి మోపులుగ మూపుల్నింపనా? గంధపుం
దావుల్ చామరమూచివీచుదునా? మేనన్ దూపముల్ జోపనా?
దీవెన్ నీవెలుగుల్ వెలార్చుదునా? మాధ్వీపాయసాన్నంబులన్
నైవేద్యమ్మిడి యిత్తునావిడియమున్? మద్వేంకటాద్రిశ్వరా !

ఆఱుచక్రంబుల యవలిదే యందువా
 ఆఱుకొండలపైని యమరశిఖరి ?
 సప్తర్షి సవిధసాక్షాత్కృతుం డందువా
 ఏడుకొండల వేంకటేశ్వరుండు?
 సప్తసాగరతీర్థసంగమం బందువా
 స్వామిపుష్కరిణికాసారసరము ?
 సప్తస్వరాలాపసారస్య మందువా ?
 ఘంటికాద్వయసమౌంకారరవము ?

సప్తకము ' వేంకటేశ్వరస్వామి ' నామ
 వర్ణక మ్మందువా ? తెల్పు భావమేమొ ?
 గోచరములై మదగమ్యగోచరములు
 తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

ఆర్షము భారతమ్ము సుకృతాత్ములు భారతవర్ష జన్మసం
 హర్షులు, నందుఁ బూజ్యాలు మహాక్రతుహోమసమర్చనాసము
 త్కర్షులు, వేంకటాధిపపదస్థిర భక్తులు సోమయాజిదు
 ర్ధర్షపదాధికుల్, కొలుతుఁ ద్వత్పదయుగ్మము, వేంకటేశ్వరా !

కలవారు లేనివారలు నాక సాష్టాంగ
 దండాకృతుల వెన్నదట్టు నీడ
 ఆపదమ్రొక్కుల నంది చేయందిచ్చి
 చేదుకోగల్గు జేజేలతేడ
 డబ్బుడిబ్బెమ్మ లోడగ గుంజి గొలుసుల
 పసుపుజోలిని బట్టి కొనరు ప్రోడ
 సిరము నున్నగజేసి చెంప జెప్పన వ్రేసి
 నిలువుదోచులుగొని వెలుగువాడ

ఏడుకొండలవాడ యీరేడుజగము
 లేలు నలి వేలుమంగమ్మ యెమ్మెకాడ
 వడ్డికాసులవాడ నా ప్రాపుకాడ
 తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

ముడిచినచేతులాపదల మ్రొక్కులు బంగరుసొమ్ములాడ్చి క్రొ
 మ్ముడుపులు గట్టుటల్ సఫలముల్ గనుటేతడ వింటికన్న నీ
 గుడి పదిల మృతంచు నడుగున్నడు గిచ్చుచు బిచ్చమెత్తి నీ
 కడ ధనికాలి వాకిలిని గాతురు కొంకక వేంకటేశ్వరా !

న భక్తి నిన్ను గడపన్ గడపం దలపోసి, పూర్వక
 య శమింప నంత్యశిఖరమ్మున ముక్తులు భక్తకోటి నాఁ
 ౨ జనాభ ! నేఁడును భయావహయానము నెక్కి నీదు నా
 3 జపింతు కర్మములు మాయఁగఁ దిర్పతివేంకటేశ్వరా !

తమమ్రొక్కు తనయుల తరము తత్తనయుల
 తరము దాటినఁ దీర్ప జరపువారి
 ఆపదల్ తలఁగి యనంతర మ్మవి తలం
 పునకు రాకయ మేలుకొననివారి
 మ్రొక్కాదమఱచి మఱొక్కటి చెల్లించి
 యెఱుఁగని దోసమ్ముఁ బొరయువారి
 ఒకకొన్ని జరపి వేఱొకకొన్ని కలిపి సే
 వలలోనఁ దడబడి కొలుచువారి

జ్ఞప్తి కెలయించి యలయించి సంకటములు
 సంఘటించి కలంచి చేజాఱినీవు
 నిను వినా కోర నొరుల నం చనిన జాలు
 తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

తుమ్మెదతెక్కల తెమ్ము పెన్నెటికురుల్
దేహాభిమానమ్ము తీఱఁ దటిగి
తులదూఁచఁదగు నగల్ నిలువుదోఁపుల నిచ్చి
కనకాభిమానమ్ము కాన్క వెట్టి
సాష్టాంగ మెరగి కన్నద్ది యంజలివట్టి
మానాభిమానముల్ మట్టుపఱచి
'అన్యథా శరణమ్ము నాస్తి నాస్తి' యటంచు
నాత్మాభిమానమ్ము నవలఁద్రోసి

ఆసలకు వచ్చి యాసలు కోసికొండ్రు
ముడుపు గొనివచ్చి ముక్తిని ముడుచుకొండ్రు
మోహితప్రజ మాటి నిర్మోహతులుగ
తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

సమీక్ష

జననము తప్పదాయె, నది సంస్కృతికిన్ మొదలాయె, ముస్లియున్
మునుఁగకుమందువాయెఁ బరముందలపెట్టఁగనిని మోహముల్
కనుఁగవ గప్పునాయె, నెటుకందు నినుం? గననో జనుర్బుతుల్
దొనదొనఁ గూఱునాయె, దరితోఁచదు తిర్పతివేంకటేశ్వరా !

తొడనిడి తల్లి చన్నిడఁగ ధూర్తకుమారకుఁ డాట వేడుకన్
కడవిడి ధూళిధూసరితగాత్రముతో నొడిచేరుభంగి ని
న్నెడఁగని సంస్కృతి ప్రబలవృత్తముతో దరిఁజేరినాఁడ, నా
యెడఁ గరుణాకటాక్ష మెలయింపవె ? తిర్పతివేంకటేశ్వరా !

నను సృజియించి జంటను బొనర్చితి, వంతటఁ బోక సంతతి
ప్రణయనిబద్ధుఁ జేసితి, పరంపర నర్చకులన్ యథాతథ
ప్రణిహితులం బొనర్తు, వివిరా చెఱలాటలు నీకు? మూషిక
మ్మున కివి ప్రాణగొడ్డములుపో ! జగదీశ్వర ! వేంకటేశ్వరా !

కనులుమొగిడ్చి కానము జగత్తు సుషుప్తిని, గన్ను విప్పియుం
గన మతిజాగృతిన్ స్వగృహకాంచనదారసుతాత్మరక్షణల్,
కనఁగల కన్నొకండె త్రిజగత్సృజనావనదక్ష మున్నదం
చునుగుణియింతుమేన్ మనఁజనున్ మముబోటులు వేంకటేశ్వరా !

తళతళతల్తళతల్తళలధారలకత్తులు దూసి నేత్రముల్
మిలమిలలాడఁగా నశని మించిన మించునొకండు తట్టుకో
బలమది చాలదాయెను భవద్బలమొండె శరణ్యమాయె నీ
బలమె బలమ్ము మాకిలఁగృహమయ! శ్రీమయ ! వేంకటేశ్వరా !

నియమితకార్యధూర్వహమనీషి యహస్కరుఁడొక్కఁడీమహా
వియదధికారియై కనులువిచ్చినఁ దట్టుకొనంగఁ జాలమే !
లయమునఁ జాత్రధారుల బలం బదియెట్టిదో ? సూత్రధారి వ
వ్యయచిదచిత్స్వరూపమహిమాదు లవెట్టివా ? వేంకటేశ్వరా !

కృతములు వెంటవచ్చి సవరింపఁగవచ్చును సర్వ మిం ద దే
గతి యనుచున్ సుకర్మము లొకండును జేయకయున్న నిందునం
దెతఁడు గడించిపెట్టు ? గడియించిన దున్నదిగాన మ్రింగితిన్
వితగననీక నన్ సుకృతవీధిని ద్రిప్పవె ? వేంకటేశ్వరా !

గతికిన్ ధర్మము పాదు, ధర్మగతిరక్షం దప్పి వర్తింప న
చ్యుతుడైనం జ్యాతిగాంచు, గర్భనరకం బొందండె నానాజను
ర్మతుడై తత్ భృగుదారకంఠదళనోద్వృత్తిన్, నిరంతప్రభా
మతి గొల్పంగదె నాకు ధర్మనిరతిన్ మద్వేంకటాద్రీశ్వరా !

కృతముల్ విఘ్నకృతమ్ము, లాశలు లతాంగీమూలకందమ్ము, లీ
మతికిం జాపలవృత్తివృత్తి, కవితామాన్యమై మాన్యమ్ము, ని
ష్ఠితకర్మమ్ములు కష్టసాధ్యములు, తూష్ణింభావముల్ యజ్ఞముల్
గతికిన్ నాయెడ భక్తి యొక్కడె సదాగణ్యమ్మునుమ్మీశ్వరా !

ఒక్కరుఁ డందలమ్ముననెయుండ మఱొక్కఁడు మోయనేల ? వే
ఱొక్కఁడు నూఱువత్సరము లుండ మఱొక్కరుఁ డర్థజీవియై
తక్కఁగ నేల? జీవిసుకృతమ్ములు దుష్పుత్రముల్ యథాగతిన్
లెక్కలు వేసియిచ్చు గజలెక్కలగాఁ డెవఁడయ్య? యీశ్వరా !

అమితమ్ముల్ నిజపాపపుణ్యములు గమ్యస్థానవర్యంతగ
మ్యములున్ జన్మపరంపరాస్పృజనమర్మమ్ముల్ గదా! పాపలే
శమునంబున్నెముమాయుబున్నె మఘమున్ జ్ఞాశింపదావృత్తక
ర్మములన్ జీవుఁడు త్రోసిరాజనుట మేరా? వేంకటాద్రీశ్వరా !

యమతనయుండొకండనిలునాత్మభవుండొకడింద్రసూనుడొం
డమలిను లశ్య లిద్దఱు, జనార్దను కూర్పుమఱుందు, లాలు య
జ్ఞమహిమఁబుట్టె, నిట్టిరు క్షణమ్ము సుఖించిరె పంచపాండవుల్
కొమద్రుపదాత్మజాత? కనుగోఁ గృత మట్టిది వేంకటేశ్వరా !

జనకుఁడు కోసలేంద్రుఁ, డనుజన్ములుశూరులు, మామపూజ్యుఁడ
జ్ఞానక మహర్షి, ధర్మసహచారిణి సీత యయోనిజాత, పె
ల్చిన నిజకింకరుండు హరిసత్తముఁడుం, బరమాత్మతా, నయో
క్షణము సుఖమ్ము దక్కెనె ? భృశమ్ముకృతమ్మది వేంకటేశ్వరా !

ఓయి మహానుభావ నిను నొల్లనివారలు చెల్లలేరు నీ
సాయము గోరువా రొరులసాయము గోరఁగలేరు కర్మముల్
పాయనివారె నిన్ను నెడబాయుదు రంతయుఁగర్మ భుక్తమై
పోయినవారు నీవలను పోదురు తిర్పతివేంకటేశ్వరా !

అవేక్ష

వేదచోరుని బట్టి విదళించు చోటపు
కొండకు వెన్నిచ్చు కూర్మపతివి
మునిగిన యిలఁ గొమ్ముకొన మీటు కిటివియుఁ
గంబమ్ము వెలలు సింగంపుదొరపు
బలిని ద్రొక్కిన ధూర్త వామనమూర్తివి
బ్రాహ్మమ్ము క్షాత్రమ్ము పట్టు కృతివి
ఆదర్శనిజధర్మకోదండపాణివి
పృథివి గీతాచార్యసీతమవును

జ్ఞానమూర్తివి కలియుగంధరుఁడ వీవు
క్రమపరిణతమ్ము లవతారగమనదశలు
గోప్యములె నాకు నీ శ్రితకోటివాఁడ ?
తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

వామభాగమును సీతామహాలక్ష్మి ద
క్షిణము లక్ష్మణమూర్తి స్వీకరింప
ఉభయపార్శ్వదళమ్ము లొంది వినములై
భరతశత్రుఘ్నులు తుఱగలింప
పదముల హనుమ కైవాల సుగ్రీవాంగ
దులును విభీషణాదులును గొలువ
వామ దేవవసిష్ఠపరమర్షితత్వార్థ
భాష్యనిర్వచన మంబరము నొరయ

అచ్చశరదిందుకుందసౌధాంతరమున
మణిమయోజ్జ్వలమండపమధ్యపీఠి
వెలుగు పట్టాభిరామదిగ్విజయమూర్తి !
తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

వరములు పొంది నీకు వనవాసము గూర్చిన కైకకై తుదిన్
వరములు పొంది తన్నరకవాసము మాన్చి యనుగ్రహించు నీ
కరుణకు, శత్రుసోదరుని గాచిన నీ దయ కేని, మాద్యశుల్
తరుగయిపోయిరే ? కృపను దాచకు తిర్పతివేంకటేశ్వరా !

సుహృదుని నేడుజన్మములు స్రుక్మినగాని గణింప వుగ్రుడై
యహమహమించు శత్రువున కక్షయమోక్షము తక్షణింతు, నీ
రహి నిజధర్మమేని గుణరమ్ములు నొత్తురు మెత్తు రన్య, లీ
యిహమున నిన్ను గొల్చు పురుగెక్కడిదింకను ? వేంకటేశ్వరా !

లక్షల రాచబొక్కసము లగ్గని దొంగిలి తెచ్చి పెట్టె నీ
రక్షనునమ్మి దాసాకడు, రాయిడియే ఫలమయ్యెదొల్త, త
త్క్షణమీయబుట్టదొకొ ? 'తానిష'కుం దుదకిచ్చు సొమ్మ దే
భిక్షనుకొంటి చేకొనిన పెన్నిధి ? తిర్పతివేంకటేశ్వరా !

గరికొని పొంగు గౌతమిని గ్రిందొనరించి సఖీసహోదరుల్
గరికొన్ నిన్ను భద్రగిరికిం గొని ప్రాణము మాన మమ్ము కిం
కరు నలయించి కాచి, నరఘస్మరు రావణు సత్వరాత్మ మో
క్షించి ఘటించి ప్రోతు, వవగాహన మౌనాకొ ! వేంకటేశ్వరా !

భరతుని పచ్చలపతకమ్ము దిగమింగెఁ
బదివేల వరహాల పైడిమూట
ముద్దులలక్ష్మణు ముత్యాల పతకమ్ము
పదివేల వరహాలు పట్టి త్రావె
శత్రుఘ్న మొలత్రాడు సవసవగా గుంజెఁ
బదివేల మొహరీల పట్టునంచి
సీతమ్మతల్లికై చింతాకు పతకమ్ము
పదివేల మొహరీలు పాదుపుకొనియె

రామచంద్రుని కలికితురాయి విలువ
గోపన యెఱుంగుఁ గూర్చుండి కులుకు దొరకుఁ
జెవినిబట్టద దాసు శోషిలెడు దనుక !
తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

కొలువనివారు నిశ్చలులు, కొల్పెడివారలె శోషితాత్ములై
నలిగి కృశించి నీ కృప వినా గతిగానరు చాలుచాలు నీ
కొలువున కీడ్చుకోఁగలుగు క్రూరవిధమ్మిది ధర్మమా! జగత్
ప్రళయపుమర్మమా! తెలుపు తండ్రి ! రహస్యము వేంకటేశ్వరా !

నీవొక యర్థివైనపుడు నే నని యాలికి నాలిఁ గూర్చు సు
 గ్రీవుఁడఁగాను, స్వామిపనికిన్ నిను సంతసపెట్టు నంజనా
 దేవిసుతుండఁగాను, గుఱిఱించిన రాజ్యము గోరి వచ్చు త
 ద్రావణసోదరుండ ననరా, దెటులేలుదు ? వేంకటేశ్వరా !

అవసరమున్నఁ గింకరుఁడ వౌదువు, వ్యర్థుని నన్నుఁ బ్రోవ నీ
 కవసర మేమిఱిగల దయ్య ? సమస్తము తీఱి మున్నె యా
 యవతరణమ్మునన్, జడుఁడనైకయిమోడ్చెదఁ బాద మొత్తైదన్
 పవలును రేయి నీ కొలువు పట్టెదఁ దిర్పతి వేంకటేశ్వరా !

శాణతనమ్మరా ! యదువిశాంపతి ! గట్టుననుండి గౌరి క
 ల్యాణ మటంచు గీతను వెలార్చితి, రాముఁడె వెంగలపుయై
 ప్రాణము ధర్మసంగ్రహణమందు నలంచి వ్యయించెఁబో ! బళీ !
 జాణవు, 'చంపులే యతిథి సర్పము!' నందువు వేంకటేశ్వరా !

పిల్లనగ్రోవి పట్టి మురిపింతువు లోకములెల్ల, వల్లవీ
 పల్లవపాణియుగ్మములుపట్టి హరింతు మనస్సరోజముల్
 చెల్లుఁ గలారి కెంతపనిచేసిన, నశ్రమలబ్ధకీర్తి నీ
 మొల్లముగాదె కృష్ణ ! యిదెపో యవతారము? వేంకటేశ్వరా !

పాలను గ్రోలి నాతియసుపంచకమానితి వత్తపాందునం
దేలి కుమారిగొంటి వొక ధేనుకుఁజంపి వృషముగూల్చి ।
పాలకుఁడైతి తోలుగొని పచ్చనిచెట్టులు మాపితివు పెన్
గాలినిబట్టి భూమియడఁగం బడమోదితి, వేంకటేశ్వరా !

లీలలు రూప్యముల్ హృదయలీలలు గోప్యము లార్వశిక్షణ
ద్వేలమహత్త్వశీలురకుఁ దేలియుఁ దేలవు లీలగా భవ
ల్లీలలు, పూర్వపుణ్యతరళీకృతచిత్తుల కించుమించు కా
బోలు నగమ్యగోచరుడవో ! కలిగోచర ! వేంకటేశ్వరా !

ప లీ క్ష

అడుగులు తడబడ సుడిత్రిప్పి పడద్రోతు

పడబోవఁ బడనీక పిడికిలింతు

నడుము జౌబవ్వాడ నెడపెడ లాగుదు

పడబోవఁ బడనీక పిడికిలింతు

ఎడనెడ మెడపట్టి వడవడ వడకింతు

పడబోవఁ బడనీక పిడికిలింతు

గుండెలోఁ గుసిలింపుఁ గొండలు దొరలింతు

పడబోవఁ బడనీక పిడికిలింతు

బలుపు రానీక చానీక బడలనీక

గుటక దిగనీ కుమియనీక యటమటింతు

మొఱుగి యాసలుగొలిపి విమోహపఱుతు

తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

విద్వేల నిత్తు గుప్పిలిని విప్పవు, కల్మి ఘటింతు సౌఖ్య మే
ప్రాద్దును బొందనీవు, పువుబోడినిగూర్తువు ముద్దుమున్నులం
బ్రొద్దులు పుచ్చనీవు, భవభూతివి బాపురె ! విప్రలంభముల్
ముద్దులె ? కాళిదాసరసపోషణచేయుమ వేంకటేశ్వరా !

శాపగ్రస్తుల ముక్తికై పుడమి నీ జన్మమ్ము, మజ్జన్మమున్
శాపగ్రస్తము, తద్విమోచనకు రక్షాకంకణ మ్మాని నీ
యీపాద మ్మీలు మెట్టినట్టిఫల మీవే ? భక్త హృన్మందిర
శ్రీపాలా ! కరుణాలవాల ! మదిడస్సెన్ వేంకటాద్రిశ్వరా !

నాయెడఁబ్రేమశూన్యమనినన్ సుతరామునుగాదు నీకు, నా
ప్రాయనత్వనమహోదరదృగంచలదివ్యరుచిప్రసారముల్
కాయును గాదె హృత్కమలకమ్రమహోజ్వలచిత్సుధాస్రూతిన్
రేయి బవళ్లు మై జలదరింపఁగఁ దిర్పతివేంకటేశ్వరా !

ఇదుమలమూసలోఁ బడి తపింతును, తప్తముకాక పైఁడికిన్
జడిమ తొలంగ, దేనగకు నన్నొకపూసను జేసి టంకపుం
బొడినిడి క్రొమ్మెఱుంగిడెదో? పోల్పఁగలే నగసాలెసామి ! నీ
మెడ మణిపూసఁ జేసికొన మిక్కిలిమే నిది వేంకటేశ్వరా !

చిక్కులలోఁ దగిల్చి యవి చించుమటంచు వచించువాఁడ వీ
నొక్కులు తీపులెత్తి తెగనొచ్చిన నెమ్మది కేమితోఁచు ? నీ
యెక్కటిది క్కదొక్కటె మతించితిఁద్రెక్కులువెట్ట కింక నా
దిక్కుగు నెఱ రమేశ్వర ! పదింపది వేడెద వేంకటేశ్వరా !

అందఱు నర్జునుల్ ద్రువులు నందున వైష్ణికచిత్తవృత్తి ? నీ
యందలి లోపమిద్ది సృజనావనకర్తవు నీవయౌట, నా
యందున గూడుకట్టు నియమాదికలోపము లెన్నఁబోక యీ
కుందు తొలంచు నీకరుణకుం దఱి యియ్యది వేంకటేశ్వరా !

నాచరణమ్ము లాత్మశరణమ్ములునా వచియింతు స్పృష్టి నీ
దై చరభావ మొండొకనిదా ? నిజశక్తి కిదా ప్రగల్భతా
సూచన? లెమ్ములెమ్ము! మదిఘ్రోహ గృశించెనుమేను దీనులం
బ్రోచిన దిక్కు నన్నెటులఁ బ్రోవక తక్కును వేంకటేశ్వరా !

నీ కరుణాకటాక్షమున నెక్కిను తీపి మఱింత తీపి, నీ
రాక యి కంతకంతకు శరన్మధురమ్ముగు రాక, నీదు చే
సోఁ కమృతంపువాఁక మదిసోలినవానికి, సర్వపౌరుష
నీకము వట్టు వట్టిదయనీయున కీశ్వర ! వేంకటేశ్వరా !

కరిఁ గాచెన్ హరిఁబ్రోచె మోచె వసుధంఁగాపాడె గోపాలురన్
సిరులందూచెఁగుచేలుఁ బాండవజయశ్రీగూర్చె దేర్చెన్ మహీ
సురులన్ విష్ణువుజిహ్మవన్న తొలిమెచ్చుల్ నమ్ముదున్ నన్నుఁద్య
త్కరుణాసాగరపీచికాస్పపితుఁ గాఁగం జేయుదే నీశ్వరా !

ఏడంతస్థలమేడపైఁ గులుకు తేడేలా విచారించు మా
గోడుల్ ? నేలయెలుంగుకొండకటలెక్కుంబొ మృటంచుల్కి నిన్
వేడివేడక మిన్నకుందునె? కకుభ్యేద్యమ్ముగాఁ బిల్తు ని
న్నేడుంగొండలుకూఁతవేటులగుకుయ్యన్ వేంకటాద్రిశ్వరా !

బిరుదము సార్థకమ్ము నిలఁబెట్టుకొనన్ బలమున్ననాఁడు, పెం
పఱిన నరుండె నీబిరుదుకైన పతాక జగత్త్రయంబునన్,
తఱి ననుబ్రోతువేన్ పరువుదక్కు యశస్సునుజిక్కుఁ గాదయే
నఱిముఱి దిక్కులేని బ్రదుకొనయ నీకును నాకు నీశ్వరా !

కలిమికె కోలుపా టనెడి కష్టము, లేమికి లేద, భర్తవై
వెలిగెడి నీకుఁ దొంటిపెనుపే కసుగందిన డిందు సర్వ, మీ
యలుపున కేమి లోటయ దయామయ ! నీ మరియాదనిల్పుకో !
గళితపురాప్రభాకలియుగంధర ! తిర్పతివేంకటేశ్వరా !

వి ప క్ష

కాలము నీవయై నియతకాలకృతమ్ములు నీవయై ధరా
పాలకుఁ డీవమై నియమపాలితలోకము లీవయై జగ
జ్జాలమహేంద్రజాలకరచాలకుఁడీవయి నాయనాహతా
బ్జాలయకర్ణి కామృతవిహారము కోరితె ? వేంకటేశ్వరా !

కోయని పిల్చినప్పు డిదిగో యని వత్తువు, నన్ను భ్రోవరా
వాయనియంజలుల్ మొగువబాయనిపాయసపుంగుపొయురుల్
పోయుదు నాకుఁ బుక్కిళ్ళుల బుంగలు పొంగులువాఱ, నీవుగా
కేయధిపుండు నా హృదయమించును ? తిర్పతివేంకటేశ్వరా !

పేదకు హేమపాత్ర కనిపించినపోలిక మున్నితేలి ది
క్కేది నదీప్రవాహమున నేగిన జీవికిఁ దేప యందిన
ట్లాదరువయ్యె నీదయ మహాత్మ మదాత్మకుఁ గామితార్థ సం
పాదనమేమి లెక్క? ఘనమామటి ముక్తియు ? వేంకటేశ్వరా !

జన్మము చేసి దేవకులజన్మము పొందిన సౌఖ్యతృప్తమై
మిన్నలబోనులోఁదవిలి మిట్టుదు ముక్తిని గోరకే భవ
త్పన్నిధికన్న నున్నతపదం బది సున్న ప్రసన్న మోక్ష సం
పన్నుని జేయు భక్తిరసభావము నిల్పుమ వేంకటేశ్వరా !

కుదిరిన భక్తి నీ కొలువుకూటమునం జొరలే, నహర్నిశల్
చెదరని నిష్ఠఁ గర్మములుసేయఁగలే, నతిథి ప్రమోదముల్
మెదలుపఁజాలఁ, ద్వచ్చరణమే శరణమ్మని నాన్యథామన
స్పదమలవృత్తి వృత్తిగొనిసాగుదుఁ దిర్భతివేంకటేశ్వరా !

వేదముపాఁ తగల్పఁగల వేత్తనుగాను, పురాణసారముం
జేదుకొనంగనోపఁ, జిదచిద్ జ్ఞరహస్యము ముట్ట శాస్త్రపుం
బాదును ద్రవ్యజాలను, భవత్పదపద్మరజః ప్రభావళీ
వేది శిరస్సు నుంచుకొని వేడుట నేర్తును వేంకటేశ్వరా !

కలుముల ముంపులోఁ బొరలు గప్పును కన్నుల లేమిబాములం
గలఁగి మనంబు బెండువడి కస్తిపడుంగద యింద్రియాళి ని
ర్మలహృదయప్రసన్న రసరంజితమంజులత్పత్తదాంబుజో
జ్వలులగు టెట్టు లీ యుభయజాతులు తెల్పుమ వేంకటేశ్వరా !

కొమరులు లేనివారు కనుగోనల నశ్రులతో నిరాశతో,
గుములుదు రింక సంతగల కోవిదులున్ నిజపుత్రపుత్రికా
సముదయ మందె చూపుగుటి సందిల నిం దలపెట్టనోప రీ
తమము నడంచి నిన్ దరియు దారిని జూపుమ వేంకటేశ్వరా !

కలుముల నిమ్ము సంతతిసుఖమ్మును ని మ్మనహంకృతాత్మని
శ్రలమహిమమ్ము హృత్పరసిజాతనిరంతరసప్రసారది
గ్వలసితసౌరభమ్ము తులకింపఁగనిమ్ము భవత్రప్తభావ మం
జాలలహరీ విలాసములఁ జొక్కి తరింతుము వేంకటేశ్వరా !

వలసినయట్టుతోఁచి తుది వమ్ముగునొండు, మఱొండు ముందు ని
ప్పుల మనిపించి భావిసుఖపాలనఁ జేయు, సకామకర్మలన్
ఫలితము శూన్యముం గడుప్రమాదకరమ్మునుజూవె ! నాకుఁగా
వలసిన వేవొ నీవ తెలుపంగల వర్చిలి వేంకటేశ్వరా !

నరజన్మం బిడి విద్దెనిచ్చి కవితానందమ్ము వర్షించి ని
ర్భరజిజ్ఞాస ఘటించి సంతరణ మార్గమ్ముం బ్రసాదింప వి
స్మరణంబొంది 'యవే వి వేవి' యని పృచ్ఛం జేయుదుంగాని నిన్
గుఱితింపంగలవాఁడు కోర్కులెడఁద్రొక్కున్ వేంకటాద్రిశ్వరా !

నిను జింతింపని కావ్యముల్ వృధలు, నిన్నే దాతగాఁ ద్రాతగాఁ
గొనకందంగలమేళ్ళు దుర్వృధలు, చిక్కుల్ తీఱ నిన్నెంచకే
మునుఁగంబాఱిన భోగముల్ కథలు, సొమ్ముల్ వాహనముల్ నిఁ
ల్మణిరాసుల్ నిధనాలవాలములు సుమ్మా వేంకటాద్రిశ్వరా !

నిరహంకారకృతాత్మసంయమనసాండిత్యమై పథ్యమ్ము ని
న్నరయ న్నేతివివాదఘోషలగు నూహాగానవాద్యమ్ము, ల
ప్పరమీచై, గురువీవయై, గుఱియునీవై తోచినందప్ప ని
న్నెఱుఁగన్ సాధ్యమ యత్ననిష్ఠలకుఁదండ్రీ వేంకటాద్రిశ్వరా !

కవిని గవిత్వముంగడచి కన్ను నినుం జెవి నీదువాక్కునే
తవులఁ బురాణకావ్యరసధారలు క్రోలఁగనిమ్ము శబ్దపుం
జవి మరగించి యర్థముల చక్కిలిగింతఁ గరంచి మాయ లోఁ
గవియఁగనీకు సత్యమునె కాన్పుమ విన్నుమ వేంకటేశ్వరా !

మఱి సంకల్పము నీదుకల్పనము తన్మంత్రాళి తంత్రాళి త్వ
త్కరుణావీక్షణమాలికానిచయ మింక న్నేఁ గృతార్థుండగా
కెఱియంబోదునె? కీడా మేలొ ఫలమేదే నిన్నె చెందున్మదిన్
మొఱలేలా ? మురిపమ్మలేల? వృధలే పో! వేంకటాద్రిశ్వరా!

అరిమాత్సర్యము చూచి బెగ్గడిలనేలా నాకు? సాయాసబం
 ధురమాయాగతలోకపాశములఁ జిందుల్ ద్రొక్కనేలా? జగ
 ద్భరణుండే నను వెన్నుగాచి నడిపింపన్ ధర్మసంరక్షకై
 అరినిర్భేదననిష్ఠురక్రకచచక్రా ! వేంకటాద్రిశ్వరా !

అరిషడ్వర్గవిమోహితాత్మదిషణాహంకారహుంకారు లీ
 నరులా నా కగువారు సంసరణబంధగ్రస్తజీవాత్ము ? లం
 బర కౌసుమ్యము వీరిసారు, హరిణాంభస్సుచ్చి యివ్వారి తీ,
 రరయం ద్వత్కరుణాకటాక్షములె నాకౌ, వేంకటాద్రిశ్వరా !

తఱి దయగల్గెనేని ద్రువతారను జేసి విహాయసమ్మునం
 దులుముదు, లేదయేని దిగద్రొక్కి బలింబలె దిక్కులేని కా
 పురుము ఘటింతు, నిన్ను సరిపోలిన టేఁ డిలఁ లేడు త్వత్కృపా
 రురి తలమున్నగాఁ బఱపి సాకుమ ! తిర్పతివేంకటేశ్వరా !

కాచిన నీకపేరు, ననుఁ గావకయున్న దశావతారముల్
 మోచినపేరు జాటు, జగముల్ యుగముల్ భరియించు టేనికా
 ణాచికి నెగ్గుపుట్టిన క్షణమ్మె యుగమృయితీటు నీవు నం
 గాచినఁ గావకున్న బదకంజములన్ విడ వేంకటేశ్వరా !

త్వత్పాదరాజీవతమరందానంద
 మత్తభృంగము చేసి మనుపరాదో ?
 త్వన్నామకీర్తనపంచమస్వరకంఠ
 కలకంఠమును జేసి నిలుపరాదో ?
 త్వత్తత్త్వపీయూషపానసంతుష్టామృ
 తాంధస్యగ్గాఁ జేయ నలవిగాదో ?
 త్వత్సన్నిధాననిత్యప్రాభవస్వామ్య
 పరవశాత్ముని జేయ వలనుగాదో ?

త్వత్ప్రభావప్రభారంజితప్రకృష్ట
 పరిణతాత్ముని జేసి చేపట్టరాదో ?
 కోరి కొలిపించుకొని యేలుకొనఁగరాదో ?
 తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

లోతగు నీమనస్సు, చిటులుం జిటికెం జిటిచిట్టిపుట్టు వీ
 లేత మనస్సు, చీల్చి సడలింపగనోపదు పెందమస్సు, పై
 మూత తొలంచి నీ మనసుపొక్కిలి చిక్కెడి దారిచూపు, లే
 లోతులమారి నీమనసులో మనసయ్యెద వేంకటేశ్వరా !

ది దృక్ష

ధరణీరసాతలచరణద్వయీపీఠి
కులమహీధ్రాంకజంఘల యుగమ్ము
శశితారకాసువిశాలవక్షోభూమి
వేదశాస్త్రభుజాగ్రవిలసనములు
ఇంద్రాదిదేవకర్ణేంద్రియమ్ములు, నాక
మేఘశిరస్సిరోజౌఘములును
సవిత్స నేత్రానిలశ్వాసముల్, చందోగ్ని
వరుణవాణీముఖప్రసనములు

మఱి యహోరాత్రనేత్రపక్షలవివృత్తి
అరిషడుగ్రలలాటాధరాదికములు
కలుగు త్వన్నూర్తి యూహింపఁగలుగు మాత్ర
తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

ఉడురాజవీధీసముత్సేధహిమధరా
ధరశిఖరాకృతి నురవడించి
శతసహస్రకరప్రచండ తేజఃపుంజ
ముఖమండల మ్ముగ్రముగను దాల్చి
చతురబ్ధిముద్రితాశాభద్రభూఖండ
పరిమితపదయుగ మరిదిఁ జాచి
ఖడ్గతో మరగదోగ్రకరాగ్రకంపన
క్రమరేఖ మిఱుమిట్లుగాఁగఁ దోచి

వచ్చి నిలుతువ కనువిచ్చవచ్చు నెటల ?
దిగ్భ్రమావృత్తిఁ గంపించి తేఱలేనొ ?
మూర్ఖ గవిసిన స్మృతిపథమ్మునకు రానొ ?
తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

మందమందాయాతమలయమారుతపోత

వీచికామాలిక లూచి తోచి

లలితకీరకిశోరకలహంసకోకిలా

లాపసంభాషణోల్లాస మంది

చాంపేయపుష్పవిస్ఫారితామలదళా

మోదసంపద యొక్కమూర్తి గట్టి

రాకేందుమండలప్రస్రతామృతకర

స్వచ్ఛదారాశైత్యసార మొంది

శృంగమును డిగ్గి యలివేలుమంగఁ గలిసి

వచ్చి నిలుతువ? యొడలెల్ల విచ్చిచూతు

ముగ్ధమోహనసుందరమూర్తి యేది?

తిరుపతినివాస ! వేంకటేశ్వరవిలాస !

కాశీ సారము

(శ్రీమద్భంకరాచార్య విరచిత 'కాశీ సారము'న కనువాదము)

శ్రీశ ! మువ్వరాండ్రఁ బ్రియతమ కాశి నీకు;
గజముఖుని గౌరి, షణ్ముఖు గంగ, కనగ
నిన్నె పురడించు నిటలాక్ష నీలకంఠ
చంద్రమౌళులఁ గను క్షణక్షణము కాశి.

అభినవేశ్వరసంతాన మనుదినమ్ము
నంది యో కాశి! కోశ గేహమునఁ గూర్చు
నెన్ని మిన్నేరు లెన్ని యర్దేందురేఖ
లెన్ని బ్రహ్మకపాలము లివతళించు !

కాశికానూత్న పశుపతుల్ కలిసి యొకట
“నేను మశకమ, శశకమ నే” నటంచు
“ఏనుఁగను నేను, మనుజుఁడ నే” నటంచు
దత్తురాజన్మవృత్తముల్ తడువుకొండ్రు.

కాశికాజంతు చరమావకాశ మేమి !
పూర్వపుణ్యమ్ము పండి, శివుండు తాన
యొసంగె, గొను జంతుతతి మంత్ర 'మో'మటంచు
వశమె వర్ణింపఁ గాశి నీళ్ళరుండె గురుండు !

ఒడలు విడచిన నరుఁ డొందఁ దొడలు కాశి,
నొందెనో! ఇందుకళ మౌళి నొందుఁ గాక !
గళమునందున గరళము గనునుగాక !
ఒసపరి నొసంటఁ ముక్కన్ను నొందుగాక !

ఆలిపోరున కడలిన యతఁడు కాశి
నసువు లెడపిన నరమేన నందు నతివ,
సాగ రాంగనఁ దలపైన సవదరించుఁ,
గాశి మరణమె ముత్తైపు బాసీకమ్ము.

చేరి వారణాసి శివరాజధానిని
తేరిచూతువేల దిక్కు దిక్కు
కూలఁ దన్ని నిధిని, కొలుతువే చండాలు ?
మూఢ! శివపదమ్ము ముక్తి పథము.

నాగలోకఫణులు నవరుద్రభూషలై
కాశీఁ జేరఁగా ఫణీశుఁ డొకఁడె
శేషుఁ డయ్యెఁగాన శేషనామమె నిల్చె,
చిలువతోఁ డనంగఁ జెల్లదింక.

కలవు బ్రహ్మాండముల క్షేత్రగణము లెన్నో !
యుగయుగమ్మున నవి లయమొందు గాక !
రాజచూడామణీప్రభా రాజధాని
వారణాసియే చెడదు కల్పములు చనిన.

ప్రతిలతాతరు లాదిదంపతులు కాశీ ;
లత లపర్ణలు తరుతతుల్ స్థాణు లయ్యుఁ
గురియు వాంఛితఫలములఁ గుంభవృష్టి ,
మ్రొక్కఁదగుఁ గాశీ, నొగాక మ్రోడు రాయి.

నిరత మట విశ్వనాథు ధ్యానింపఁ దగుట
శ్రుతుల రుద్రాక్షభూతులు నతులు గొంట,
నతులపంచాక్షరీమంత్ర మతిశయిలుటఁ,
గాశీ కైవల్యమార్గప్రకాశి కాదె !

తెలుపు నీరూపు, గళరేఖ మలినపఱతు
చలువ నీ సోఁకు, నొసఁట మంటలు రగుల్తు
చులకన కణమ్ము పెంజడల్ తలకు నిడుదు
వెటుల నీనీట మునుఁగుదు నేను గంగ?

జంతుబీజము నీ జలస్పర్శ నొంది
పరిధవిలు నేలొ శంకరాంకురము గాఁగ !
విత్తినదె మొల్పు ననుమాట యుత్తరదయ్యె ;
ఏమి విడ్డూర మంబ గంగామృతాంబ !

భూమి సారమొ, యమరగంగామృత స్వ
భావసారమొ, కాశీలోఁ బడు శరీర
మర్తనారీశమూర్తియై యవతరించు ;
నుభయమహిమలు నొక మొగ మొందెనేమొ!

నీ జలమ్ముల మునిగిన రాజకూడ
నగును భిక్షువు, నగును దిగంబరుండు,
నింక మాదృశగతు లెన్న నెవరితరము?
సంగతోత్తుంగ జలతరంగాంగ గంగ !

ఈశ్వరుని రాజధానికే యేగుచుంటి,
బుణ్యగంగానదీతోయముల మునింగి
కనుదు, విశ్వేశు నాదిదేవుని మహేశు,
సుకృతదుర్లభముక్తిని జూఱకొందు.

మదనమథనదేవసదనప్రవేశమ్ము
పాపమథనగాంగవారి మున్ము
సుగృహమేధిభిక్ష, సుకృతార్హమణిక్లర్తి
కామృతిప్రశస్తి, కనఁగ వలదె !

చరణయుగమ ! చనుమ పురశాసన ప్రేమ
రాశి కాశి ముదిమిరాకమున్నె,
మున్నె మరణమొందు పుణ్యు లనంతర
మృతుల ప్రణవగురువు లిద్ద కాశి.

దోషరాశిఁ దొలగఁద్రోసికోఁ గాశికిఁ
జని కళేబరమ్ము జార్చు జీవి -
అహో! విచిత్ర మేమనందు? - దోషాకర
భూషణుఁడుగ మగుడఁ బొడము నట్టె !

అమృతరసభిక్షఁ గరదర్శి నన్నపూర్ణ
సులభముగఁ బెట్టు నెచ్చట, సుకృతు లెల్ల
హరవృషభఘంటికారావ మాలకింతు
రెచట నపనిద్ర, నచటున కేను పోదు.

వారాణాసీపురావాసి పంచజనులు
పట్టు వాణిజ్యవృత్తిఁ జెప్పంగఁ దరమె?
ఒక్కఁ డై పుట్టి, పంచత్వ మొంది, తుదకు
నష్ట విధములఁ బెరుగుదు రధికలబ్ధి.

వారణాసీజనాళి కీళ్ళరుని చిన్నె
లనితరము లయ్యు, నల్ల ఫల్గునుఁడు తొల్లి
గాయపఱచిన భిల్ల శంకరుని సిరము
గంటు, తెలిపెడి నాదిశంకరుని వేఱ.

వనుల గాలిగొనెడి మునికన్న ముప్పుట
లారగించు స్వైరచారి కాశి
నతివిశిష్టఁ డందు, రానందకానన
వాసమహిమ నిర్వివాద మహాహ !

ఇలఁ బునర్భవభీతి వసించి కాశి
జీవి మరణించెనో యేమి చెప్ప నవుర !
ఘట్టకుటికాప్రభాతమ్ము కరణి నతఁడె
యటఁ బున'ర్భవ' రూపము నందితీటు.

కచ్చడ మ్మాని, కాశిలో గంగ దరిని,
సిరమునన్ దోయిలి న్నిల్చి, “శివ ! సదాశి
వా ! హరా ! గిరిజామనోహర !” యటంచు
కడపు టెన్నఁడొ దిన మొకక్షణముఁ గాగ !

ఈశ్వరుని రాజధాని వసింపరండు,
రండు విశ్వేశ్వరాధ్యనార్థమ్ము రండు,
యాజియవుగాక మాలయే యవును గాక
సరి వరించును సుమ్మ ముక్తి రమ కాశి.

వారణాసిని మృతిఁ గనువాని కవుర !
పాపగమి జందెముల్, దెసల్ వసనములును,
విసమె యశనము, వాసము ప్రేతవనము,
కదలిపో కోర్కె కలదేని కాశిపురికి !

కాశీలో నెల్ల కంఠగతాసులకును
పునుక, యేనికతోలు, పాములును, శశియు
సొమ్మలం దోచి, తెలివొంద సురిగిపోవు
మరణపూర్వమే యీశ్వరస్ఫురణ మమరు.

కాశీలోని కప్ప యాశీవిషమ్ముచే
గబళనమ్ము గనుచు, గట్టివైచు
జడలత్రాళ్ల ముళ్లు సడల నీ కద్దాని ;
క్షేత్ర మహిమ మతివిచిత్ర మపుర !

హరుని వామాంగమునఁ బైట చెఱఁగు వీవ
నివతళించెడి మృగనాభిపవనవీచి
మాన్యుఁ గాశీజనాళికి మరణబాధ
ప్రణవమంత్రోపదేశవేళను సతమ్ము !

అర్ధకాయము మణికర్ణి కాంబువులను
నిలిపి, విశ్వేశ్వరుని నెలకొలిపి యాత్మఁ,
బ్రణవపంచాక్షరీమంత్రపరవశమున
ముదితహృదయాన నెపుడు పాయుదునో మేను?

సలిసి యాకంఠసలిలమజ్జనము, తలను
సైకతాభోగ మూని, 'యీశా !' యనంగ,
శివుఁ డొసఁగు తారకము చెవిఁ దవిలి యెప్పు
డనువు విడుతునొ గంగాభవాని యొడిసి.

ఇత్తమణికర్ణి కాస్థలి నే శయించి,
శివుడు జపియించు ప్రణవము చెవులఁ జొరఁగ,
మోహ మెడలిన నిద్రలో మునిగి, యెప్పుడు
పాయుదునొ పాపహత మీప్రపంచదృష్టి?

స్వామి పరశివుండు శంకరాచార్యుల
సంస్కృతంపుఁ గాశిసార మిటులఁ
దెలుగుఁడేసికొంటిఁ దెలివిలోఁ తెఱుఁగక
అమ్మ అన్నపూర్ణ కర్చితముగ.

కాశీయాత్రా మూలము
కాశీసారానువాదకార్యము కాఁగా
నాశించి పూవువాడ క
వీశుఁడు శేషుండు సలిపె; నిచ్చ ఫలించెన్.

— శశిసారము సహస్రము —

కాశీ శతకము

(కీ.శే. శ్రీ మదజ్ఞానాద్విభక్తి నారాయణదాస విరచిత కృతికి అనుసరణము)

శ్రీమహేశ్వరు శ్రితజనశ్రీదు దలఁతు
సచ్చిదానందమూర్తిని సన్నతించు
సకలజగదంతరాధారు సంస్మరించు
కాశికావిశ్వనాథు మోక్షకామిని కొలుతు.

1

అర్ధచంద్రానుకృత గంగ ననుసరించు
కాశికాసౌధపంక్తు లక్కజము గొలువ,
జనముఁ గైలాసమునకుఁ దోకొనఁ దలంచె
నన నుదజ్ఞుభి యవుచు జాహ్నువి స్రవించు.

2

అసికి వరుణకు నిడిమిని శిశిరకాల
నిర్మల స్నిగ్ధ గంభీర నీరహార
జాహ్నువి వెలుంగు యోగిదృక్పార సరణి ;
సంగమధ్యమ గంగ నిశ్చలతరంగ.

3

“జాహ్నవీజలాన స్నాతులౌ వారికిఁ
దిరిగి పుట్టరాని తెరువు నిత్తు”
ననుచు నుదయమొందు నభిముఖమ్ముగ నినుం
డడుగఁబడని దాత యతఁడు కాశి. 4

ముడిచి కెంజడ విచ్చి నెమ్మోముదమ్మి
దినమొలఁ డీశుఁడనఁ దోచుఁ దీరభూమి. 5
మునిఁగి గంగను దటమంచమున జపించు
పుణ్యమూర్తికి మృత్యువు పులుసమమ్ము. 6

వివిధమతవేష భాషా విభిన్న దేశ
జనము లేకైక భక్తిని మునుకలిడుదు 7
రొక్కగంగనె ! సేవింతు రొక్క కాశి,
వినుతిసేయుదు రేకైక విశ్వనాథు. 58

గంగదేలు శవములం గని భీతిల్లి,
జనులు ‘బ్రదుకు క్షణిక’ మని తలంఁత్రు 8
గంగమునిఁగి యైతి గతకల్పిమఁడ నంచుఁ
గేరు నెవఁడో తృప్తిఁ దీరమందు. 9

జాహ్నవీశాపముక్తికై జననమొంది
 జఘనభార యొకర్చు చల్చల్ల డిగ్గుఁ
 దీరసోపాన; మదిర ! సాధ్వీలలామ
 స్నాతయై గంగనుఁ బునీత సలుపఁబోలు. 10

దండములు పట్టి కావివస్త్రములు చుట్టి
 బాలశిష్యోపసేవల లీలఁ గొనుచుఁ
 బావనీతీరమునఁ బరివ్రాజగణము
 తేకువకొలంది విడుతురు దేహవాంఛ. 11

అసికి వరుణకు మధ్య జాహ్నవి రహింప
 గాంగమణిక్లర్ణి కాతీరగమ్యమాన
 జనము కనవచ్చుఁ జీమలచా లనంగఁ ;
 దీరమహిమ తైర్దికసంఖ్య తెలుపుఁగాదె ! 12

“మునిగి తేలుదు గంగ, నంబోలె నీవు
 మునుక లిడుదేని భవవార్ధి ముక్తిఁ గొనఁగఁ
 గడపుదును ని”న్నటంచు దాఁ బడవ పలుకు ;
 నడుగఁబడు దాత సూర్యె యీపడవ గంగ ! 13

బిచ్చగాండ్రు, మంగళ్ళు, పూబేరకత్తె ,
 తొడలిపూతల నిడువారు, తొడరి జనుల
 వెంటఁబడి రేవు కాకులై వెలల రెందుఁ ;
 దీర మిలుకాగఁ దిరుగు టవ్వారి తీరు.

14

అర్బుదజనాళి కాచమనైకరుచియ
 యనుదినము గొల్పు మణికర్ణి కానుపమ సు
 గంధిసలిలావగాహసంకల్ప మపుర !
 తియ్యతీపుల మరగించుఁ దీరజలము.

15

మునిఁగి మణికర్ణికను సుంకమును నొసంగి
 క్షౌరవిధి పుచ్చి దంపతిస్నాన మాడు
 జనుఁడు జొహ్నవిఁ ; బురుషార్థచక్రనేమి,
 కర్మమయభూమి, భారతఖండ మవని.

16

హరిపదమునందు జనియించి యసిత యగుచు,
 నిందు శేఖరు జటఁ జొచ్చి యివము గొనుచు,
 జహ్ను చెవిఁ బడి సాధుతాసంగ యగుచుఁ,
 గ్రమత డిగె గంగ యిల భగీరథుని కృషిని.

17

అరయ నాశమొంద దయిదు క్రోసుల కాశి
పత్తన మ్మిదేమి ప్రలయములను ! 18
ముక్తి నాల్గువర్ణముల కిచ్చు నిక్కాశిఁ
బొగడు కృతులె కృతులు ! పొగడఁ గవులు ! 19

విస్తరించుసుమ్మ యాస్తిక్య మద్దాన
జనులఁ బాలనమ్ము సలుపుఁ గాశి,
ఈశు మహిమమెల్ల నీతీర్థమునఁ దోచు
ధర్మపోషణార్థ మర్చమగుచు. 20

క్షేత్రముల నుత్తమమ్ము కాశీపురమ్ము,
శ్రీనివాసమ్ము వారణాసీపురమ్ము,
ఇల ముముక్షు గృహమ్ము విశ్వేశు పురము,
కాశి ప్రత్యక్షదృశ్య కైలాసపురము. 21

శిలయొ దేవతయో, పాలితుఁడొ ప్రభుఁడొ,
తెలియ దిక్కాశి నాప్తోపదేష్ట లేక 22
అవయవీకృత నవభక్తు లవహితైక
మతుల కవగతములు కాశిఁ గుతుక మున్న. 23

వారణాసిని వెలయు దేవతల నెల్ల
విశ్వనాథు వైశిష్ట్యము విస్తరమ్ము,
పూజనీయము ముల్లోకములకు స్వామి
మందిరసువర్ణగోపుర మెందుఁ గనిన. 24

జానుదఘ్నాభిషిక్తాంబువైన గుడిని
బిల్వదళరాశియె విసృష్టవృషభభుక్తి.
బిల్వదళపుంజ మాను నావృషభ మవునొ
నంది? అర్చక తేజ మెన్నంగవలదె? 25

అనిశ మున్నతసాంద్రసౌధావళులను
వాయు వృష్ణము పైనఁ, జల్పయును లోన,
రేవు లర్పదినాల్గు పేర్వేఱఁ జాట్ట
నడుమ రాతివి మేడ లందమగు కాశి. 26

తమ్మి మొగ్గరమునఁ జొచ్చి తలఁగినటుల
సందుగొందులఁబడు క్రొత్త జనుఁడు బ్రమసి
తిరిగి తిరిగి వసతి కెట్టో తేఱి చేరు ;
శ్రమపడిన గమ్యమార్గదిగ్రుమలు తొలఁగు. 27

దేశభాషరాని తీర్థయాత్రికునకు
నిష్ఠవస్తు వమర దెందుఁ గాశి,
నెంత ధనికుడైన నంత దరిదుండె
దేశభాషరాక కాశికేగ. 29

వేశభాషల గానవిశేషములను
భోజ్యవస్తువులం దీక్షిఁ బుణుకుఁ గాశి 30
వారియంత్రప్రయోజిత వారణాసి
నూఁగు నాళములందు గంగోదకములు. 31

ఈశ్వరుఁడు లింగరూపుఁ డింటింటఁ గాశి.
దైవభక్తిసర్వస్వ మద్దానఁ గూటె. 32
భరతవర్షోత్తమోత్తమచిరపురమ్ము
ధనికనిర్ధనికానందదమ్ము కాశి. 62

కాశిఁ బొడమిన ప్రజ కలంకారమేల?
కాంత కొక మేలిముసుగె బంగారుతొడుగు,
పురుషునకుఁ బాగ పెట్టనిభూషణమ్ము,
నాగరకతకుఁ గాశి జన్మస్థలమ్ము. 33

అది మహాశ్మశాన మానందకాననం
బదియ వారణాసి ! అందె మొరయు
“రామనామ మొకడె నేమమా శంబాణి,
సత్య, మదియ నిత్య సత్య”మనుచు. 34

వెడదతోటలు నడబావు లడరుఁ గాశి
వివిధ శిల్పాకృతగృహాళి వెలుఁగుఁ గాశి,
అరయ ఘంటాపథాలు విద్యాలయాలు,
కాశి సర్వాంగసౌందర్యఖనిగఁ దోచు. 35

అవుర! గంగ మునిఁగి శివరాత్ర్యుషస్సున
భవుని జలకమార్చి బసకుఁ జేర 36
నధికకష్ట మయ్యె; నన్న పూర్ణాలయ
బాలబృందగీతి పారమొయిదె. 37

కాశిలో జారచోరులే నీశభక్తి
వశులు, శివరాత్రి సుత్తమత్వమును గొనరె? 38
మ్రోయు శివనామమే కాశి రేయిఁ బవలు ;
కుజనుఁ డీక గాఁడె శివరాత్రి సుజనుఁడుగను? 39

నరులు క్రీమేడ నుండ వానరము లుటికి
సందడించి ఫలాదుల సంగ్రహించు. 41

నృత్తగీతవాద్యపురాణ నియత జనులు
యోగవశులయి శివరాత్రి జాగరింతు. 42

నిత్యయాత్రికు లిట నడనేమ మూని
స్నానపావితు లయి విశ్వనాథముఖ్య
దేవదశకము సేవించి పోవుచుండు ;
నిత్యయాత్రికనిష్ఠ కొండికయె కాశి? 43

మేడకడ నరుంధతిఁ బోలి మినుకు మనును
మేడ నడిమిని గననగు మెఱ పనంగ
మేడ యడుగునఁ బాంచాలిజాడఁ దోచు
కాశిని గులాంగన వెలుంగుఁ గనఁగఁ గనఁగ. 44

సత్రము లనేకములు ప్రభుస్థాపితములు
ద్రావిడబ్రాహ్మణాహ్నిన్న తర్పణములు. 45
కావి విలువ యమూల్యము, గంగరేగు
ఫలము మధురము, బిక్షుకకులము లక్ష. 46

నెలకొలిపి దేవు నాశ్రయించినను దొరకు
ధనము పూజారి కీట; స్వయంతరణమునకుఁ
బరతరణమున కగు నుపకరణ మదియ !
స్వార్థ తీర్థ ప్రకాశి యి వ్వారణాసి. 47

జంగమస్థిరాకృతాంగులు దేవతల్
తీర్థవాస సంశ్రీ తార్థదాత. 48
లోర్చి మార్గకష్ట, మోడ్చి ప్రాణధనమ్ము
నెటు విదేశభక్తుఁ డెయిదు సుకము? 49

గంగ కవల 'వ్యాసకాశి' కాశీసుత;
ప్రభువు వ్యాసుఁ డింద్రవైభవుండు. 50
వారకాంత యొకతె యారాజసభ నృత్య
గానమహిమ నూఁపె మానసముల. 66

ముదమును వెఱపును దొందర
కదురగఁ దమయాత్ర సార్థకమ్మొనరింపన్
నది దాటి వ్యాసముని గని
కదలుదు రక్కాశిఁ డైర్థికప్రజ తుష్టిన్. 51

నిత్యమును విశ్వనాథసన్నిహిత కాశీ
 నిత్యగంగానదీనృత్యనిలయ కాశీ
 నిత్య ముత్సవయుత కాశీ, నిత్య సత్య
 సచ్చిదానందదాయని స్వప్రకాశి. 52

పాల్గునమున శుక్ల పక్షోత్సవము హోలిఁ
 గృష్ణ కీర్తనోజ్జ్వలైకమతులు 53
 పాడి నవ్వి పదరి పర్వసమ్మదితులై
 కుంకుమమ్ముఁ జల్లుకొండ్రు కాశీ. 56

మ్రేచ్ఛహత కాశీ ప్రస్తుతాంగ్లేయ విభు కృ
 పామృతాత్త చేతనత సౌఖ్యమును బొందు. 57
 ఇద్ద కాశీజనోన్నత హృదయసీమ
 బిందుమాధవు కంబముల్ బెరసి తెలుపు. 59

ఆఱు శాస్త్రములకు నవధులు, నఖిల లో
 కార్థనిధులు వారణాసి బుధులు,
 జన్మభూమి కాశీ సంస్కృతవాణికి,
 సందియంబు వలవ దిందు నెందు. 60

స్వామి కృష్ణదేవు సాందీపశుశ్రూష
యిందె యొదవ, విద్దెకేమి కొదవ ! 63

శిష్టసంప్రదాయసిద్ధచాతుర్వర్ణ్య
వర్తు లుండ్రు కాశిఁ, బరుల గనము. 61

చూపువల పన్ని విటులను చేపగమిని
దమికొనం జేయ సాయంతనముల మాటి
యాటవెలఁదులు సౌధవాతాయనములఁ
గూరుచుండు రయారె యవ్వారణాసి ! 64

కాశి నివసించు నరుఁ డుపకారపరుఁడు,
అన్నమిడి విద్దె లొసఁగు విద్యార్థితతికి, 65
శుక్రవారపు మాపు ఘణ్ శ్రుతులు మొరయుఁ
గప్పురపు టారతులు కాలగళుఁడు కొనఁగ. 67

తివుర దొరకు సమస్తవస్తువులు కాశిఁ
దక్షణమ లక్షభూసురతర్పణములు. 68
దేని నెందెందుఁగోర నందించు నద్ది
కాశి; యందెల్ల వీధులు కల్పలతలు. 72

కాలసూత్ర మొండు కరమున బిగియించి
 నెమిలిపించియమున నిమిరి సిరము
 యాత్రికులకు భైరవాలయనియతుండు
 స్వస్తివాచకమ్ముఁ బలుకుఁ గాశి.

69

బొజ్జతాల్పును, నేనిక మొగము వేల్పు,
 గండు డుంఢి, ముక్కంటి, మున్ గవను గాచి
 పితరు దరిసెనమున కనుమతి నొసంగు
 యాత్రికుల, కాతఁ డాదిపూజార్హుడెందు.

70

ఇనుండు కనరాని లోగిళ్ల జనము వెలుంగుఁ
 బుట్ట లుకలుక మను తెలిపురువులనఁగ.
 వెదురుకుదురులు చింతలు వెలివిబూది
 తక్క నడవులు కొండ లాదరిని లేవు.

71

80

“ఇ మ్మేదేని ద్రవ్య, మీని దుండ” దటంచు
 దేవ తెవరో గాజప్రోవు లొందు.
 “ఇల ననంతుఁ బోలి యేఁగాశి భరియింతు”
 ననెడి దేవి నామ ‘మంబకాశి’.

73

76

“దండపాణి భయమ్ము నాదండఁ బ్రజకు
వలవ”దని శంకరుఁడు దండపాణి యయ్యె. 74

“నన్ను భక్తిని గన్న నజ్ఞానతమము
నరుఁడు దాటు” నటంచు నీశ్వరుఁడు చాటు. 75

సకలతీర్థతరంగసంసంగ గంగ,
సర్వ భూతమయుండు విశ్వపతి శివుఁడు,
అఖిల దేవ మహత్త్వవిన్యాస కాశి,
సర్వతో ముఖి ముక్తి నిస్సంశయమ్ము. 77

కాశి శ్రద్ధయు, బౌద్ధుల కరుణ, యవని
ముసుంగు, నాంగ్లేయ లౌక్యమ్ముఁ బొందెఁ గాశి. 78
“తిరుగు సంసారచక్రము త్రిగుణములనె”
యనుచుఁ ద్రిగుణాత్మవృషభవాహనము తెలుపు. 83

తూర్పు పడమరలందు వీధులు ముడుంగ,
దక్షిణోత్తరముల నాయతములు కాశి;
భువిని సౌధము లత్యల్పములుగఁ దోచి
దివిని గననగు విఫలము లవుచు వెలిగి. 79

హిమవదచలవింధ్యామధ్యసమతలాన
జలధి కెడ వెల్లు గోధూమఫలక కాశి. 81
ద్రావిడబ్రాహ్మణాలి సదక్షిణాన్న
దాత లాహ్నికమాత్రసత్రములఁ గాశి. 82

“రుద్రు నభిషేకమునకు నిర్నిద్ర గంగ
కలుగ మజ్జల మెవరికి వలయు” ననుచు
నారికేళము మొలవదో వారణాసి !
కంటఁ బడదేల కొబ్బరికాయ కాశి? 84

ఇచ్చ మేసి బలిసి యిదె బలీవర్తము
బక్కదాని గెలిచి నొక్కు అంకె. 85
కోతి వలువ గొనుచుఁ, గొని యన్న మిడు వల్వ;
ఎట్టో యన్న మంత కొట్టవలదె ! 86

పారవతముఁ బిలువఁ జేరు నెందుండియేన్
పొరుగుమేడ నాడు బొట్టెవోలె. 87
సూత్రబద్ధపక్షి సుడిసి తన్నెడి డేగ,
ఓర్పు నెవఁడు పరమహాన్నతులను? 90

పెద్ద గద్దెల, రుదురాకపేరు లూఁగ
నరుగొ పొరాణికులు ! శ్రోత లిరుగొ చుట్టు ! 88

వివిధమత పండితమ్మన్య లపుర యుదయ
సాయముల వ్యర్థవాదముల్ సలుపుకొండ్రు. 89

ఒడలుచెడినఁ గాశి విడఁడు ముముక్షువు
పతిని దుష్టు విడునె సతి యెట్టెన? 91

నీలకాచవలయనివహ శైశిరగంగ
శిశుకనీన కనఁగఁ జిలుకుఁ జలువ. 93

యమున మున్నగు నదులు గంగాంబు రాశిఁ
గలిసియును బాఱుఁ గొనదన్క గంగపేర,
పెండ్లి మొదలుగఁ బుట్టింటిపేరు విడిచి
భర్తగోత్రముఁ బడతులు పడయునటుల 92

బుద్ధ మాంగల్యమహా మ దద్భుతము ! జనము
కడపుదురు రేబవళ్ళట గంగమధ్య. 94

నడిమిగం గొకదీవిగాఁ బడవ లునిచి
జనము తౌర్యత్రికానందమున మునుంగు. 95

పిఱుఁదులఁ గరమ్మునిచి యొక్క వేశ్య తిరుగు
సంసదాలయమానసహంసి యగుచు. 96
ఉదయమున భైరవి లపించి యొక్క వేశ్య
యఖిలజనమోహనాస్త్రనృత్యమ్ము సలిపె. 97

జాహ్నవీ విశ్వనాథ సంస్తవ మొనర్చు
నోళ్ళు చాలవు గద యనంతునకునైన !
ఉభయసంస్తుతు లొనరింతు నభయవృత్తి
నర్కమండల మరచేత నదిమినట్లు. 98

నన్ను బోలిన పతితుని నిన్ను బోలు
పతితపావని గన; మదేగతి ఘటిల్లె
నసమయుగ సమావేశ ? మే మనఁగ వచ్చు !
నా యదృష్టముపండె గంగాభవాని! 99

కవితాసంగీతకళా
ర్ణవుఁ డగు హరికథనగురువు నారాయణదా
సవిముక్తశతకరాజం,
బవబోధక, మమరవాణి నార్యులకొసఁగెన్, 100

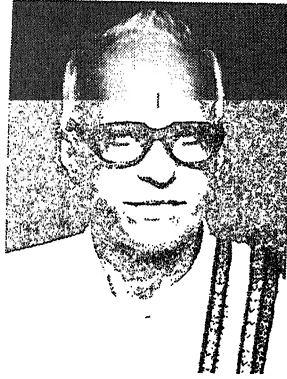
కాశీయాత్రానంతర
కాశీశతకానుసారకవితారస మా
వేశించిన పువ్వాడక
వీశుండు శేషుండు పలికె నిదె యాంధ్రమునన్.

ఓమ్ శాంతి శాంతి శాంతి:

సమర్పణము

కాశీసార మద్ది కాశీశతక మిద్ది
అమ్మ అన్నపూర్ణ కర్పితములు
అమ్మ యెన్నడో 'శివోహమ్ శివోహ' మ్మ
టంచు నిన్నె చేరె; నరయు మభవ!

కవి పాదుషా

పద్య కృతులు	గద్య కృతులు	నాటకములు
కవిత	మధుకలశము	ఢిల్లీ దర్బారు
గోవత్సము	పరశురాముడు	దుర్గాదాసు
తాజమహలు	ఉత్తములు	పృథ్వీపుత్రి
దారా		ప్రతాపరుద్రమదేవి
శతపత్రము	నవలలు	సహపంక్తి
పాలవెల్లి	ఏరువాక	ప్రాణరక్షణ
అపశ్రుతులు	ఆంధ్రతేజము	పరిష్కారము
ఆంధ్రసామ్రాజ్యము	ఔరా !	శిల్పకావ్యము
	ఎవరు ?	తొట్టుపాటు
		నందనార్
		స్వయంవరము
		బిల్వణీయము
		చదరంగము